

baptria

Suomen Perhostutkijain Seura r.y.
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland r.f.

VOL 5 1980 NO 3

Antti Aalto: Perhostutkijan peruskirjasto 1980	53
»Perhoset 80» -näyttelyn raportti	57
Jorma Kyrki: Perhosten suursystematiikasta	58
Erkki M. Laasonen: Mikrokirjallisuuden hankintamahdollisuuksia	70
Suomen Lepidopterologien Kerhon – Suomen Perhostutkijain Seuran kehitys 1955 – 1980	76
Tiedotuksia jäsenille:	
Jäsenmatrikkeli; valokuvauskilpailu	65
Huutokauppa	69
Ottopaikkaetikettien yhteistilaus	82
Vaihtoyhdistyksen kokous; Baptria 4/80	83
Kokousohjelmia	84

BAPTRIA

VOL 5 1980 NO 3

Julkaisija:

Suomen Perhostutkijain Seura ry.
Lepidopterologiska Sällskapet i Finland rf.
Vyökatu 9 B 13, 00160 HELSINKI 16

Toimituskunta:

Martti Attila, päätoimittaja
Erkki M. Laasonen
Vesa Varis
Magnus Landtman

Ilmestyminen: 4 numeroa / kalenterivuosi

Julkaisu toimii yhdysiteenä julkaisijaseuran jäsenten ja eraiden tieteellisten seurojen ja laitosten välillä kuten seuran aiemmin julkaisemat kiertokirjeet. Tarpeen vaatiessa lähetetään muita tiedotuksia sisältäviä kirjeitä jäsenille. Julkaisu sisältää seuran kuukausikokousten tieteellisen aineiston, kuten esitelmien lyhennelmät ja tiedonannot ym. sekä seuran toimintaan liittyvät ilmoitukset ja tiedustelut. Kokouskutsut ja ennakotiedot ohjelmista ilmoitetaan tämän lehden palstoilla.

SUOMEN PERHOSTUTKIJAIN SEURA ry. LEPIDOPTEROLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND rf.

Kokoukset:

Varsinaiset kokoukset pidetään yleensä kuukauden toisena keskiviikkona, paitsi tammi- ja syyskuussa kolmantena, kuitenkin kesäkuukausia lukuunottamatta, Eläinmuseon suuressa luentosalissa klo 19.15 lähtien. Nuorisajaoston kokoukset ovat aina viikkoa ennen seuran varsinaisia kokouksia samassa paikassa, kuitenkin klo 18.30 lähtien. Tarkemmat tiedot kokouksista ilmoitetaan jäsenille Baptrian osastossa utulevia kokouksia.

Johtokunta:

Puheenjohtaja: Kauri Mikkola (työ: P. Rautatiekatu 13, 00100 Hki 10 puh. 90-4027 251)
Varapuheenjohtaja: Ilkka Jalas (Topeliuksenkatu 3 a A 12, 00260 Hki 26 puh. 90-493 940)
Sihteeri: Erkki M. Laasonen (Vyökatu 9 B 13, 00160 Hki 16 puh. 90-630 395)
Rahastonhoitaja: Jorma Wettenhovi (Haapasäärentie 9 C 326, 00960 HKI 96, puh. 90-314 239, postisiirtotili n:o 26858-3)

Antti Aalto (Tuomentie 5 A 3, 05840 Hyvinkää 4 puh. 914-208 85)

Martti Attila (Ratavartijankatu 4 E 99, 00520 Hki 52 puh. 90-143 384)

Magnus Landtman (Brändö parkvägen 44 A, 00570 Hfors 57 tel. 90-689 242)

Muut virkailijat:

2. sihteeri: Henry Holmberg (Vainiotie 26, 00700 Hki 70 puh. 90-354 981, jäsenluettelo-, postitus- ja arkistoasiat)

Tiedonantosihteeri: Vesa Varis (Hyönteismuseo, P. Rautatiekatu 13, 00100 Hki 10 puh. 90-4027 264 virka-aikana)

Kirjastonhoitaja: Erkki Franssila (kokousten edellä; kaukolainailaukset osoitteella: Sulkapolku 6 B 35, 00390 Hki 39)

Keräilytarvikkeiden

valittaja: Ilkka Kontuniemi (kokousten edellä; postitilaukset osoitteella: Henrik Borgströmin tie 5 B 16, 00840 Hki 84 puh. 90-698 4293)

Nuorisajaoston

puheenjohtaja: Kaj Savonius (Marja Jotunin tie 6 B 9, 00400 Hki 40 puh. 90-583 001)

Nuorisajaoston

sihteeri: Jarmo Laitinen (Malminkatu 32 D 91, 00100 Hki 10 puh. 90-694 4295)

Baptrian toimitus: Martti Attila (Ratavartijankatu 4 E 99, 00520 Hki 52 puh. 90-143 384 tai 90-191 2759 tai 90-191 2764)

PERHOSTUTKIJAN PERUSKIRJASTO 1980

Antti Aalto
30.03.1980

Kirjallisuuspula perhosten osalta alkaa hiljalleen väistyä. Monilla kirjoilla on rajoitetun menekin takia haittana verraten lyhyt saatavanaoloaika, mutta esim. uusintapainoksin on tätä tärkeimpien julkaisujen osalta mahdollista helpottaa. Seuraavassa esittelen eräitä julkaisuja, joiden avulla pitäisi jo päästä alkuun. Monet esitellyt ovat mm. kieli-erojen takia vaihtoehtoisia.

KERÄILYOPPAAT

Tärkein maassamme on I. JALAS: Perhostenkeräilijän opas, josta on jo ainakin 2 painosta. Ulkolaisista vastineista mainitsen englantilaisen Amateur Entomologist's Society'n (AES) julkaisun R. DICKSON: A lepidopterist's handbook (1976), hinta £ 3.-

Useissa eri perhosryhmiä käsittelevissä kirjoissa on myös runsaasti keräilyä, välineitä ja muistiinpanoja koskevia ohjeita.

MÄÄRITYSKIRJAT

KAIKKI RYHMÄT. Valitettavan vaikeasti saatavissa on nykyään jo pitkään loppuunmyytyinä ollut M. HERING: Die Tierwelt Mitteleuropas. Ergänzungsband I, Die Schmetterlinge nach ihren Arten gestellt, Leipzig 1932, jossa on Keski-Euroopan, myös alppien lajisto esitetty ulkoisiin eroihin perustuvan määrittyskaavan muodossa ja olisikin suotavaa koettaa saada siitä uusintapainos. Englannin lajistoa käsittelevä E. MEYRICK: A revised handbook of British Lepidoptera, 1928 sisältää tutkimuskaavat mutta ei kuvia. Siitä on yksi tai useampia jälkipainoksia olemassa.

"MAKROT". K.J. VALLE: Suurperhoset I - IV, Suomen eläimet 2-5 on ollut kauan loppuunmyytyinä, mutta kuuluu silti edelleen peruskirjastoon. Yökkösistä on maamme lajit käsitelty seuramme yökköskirjassa K. MIKKOLA & I. JALAS: Suomen perhoset, Yökköset 1 - 2, jonka puutteena on lähinnä vain värikuvien puuttuminen. Kiitäjät ja kehrääjät (Sphingoidea, Bombycoidea, Notodontidae, Ctenuchidae) on käsitelty Euroopan tasolla kirjassa P.-G. ROUGEOUT & P. VIETTE: Guide des papillons nocturnes d'Europe et d'Afrique du Nord, Neuchâtel, 1978, joka on käännetty jo ruotsiksi ja käännettäneen suomeksikin. Muita peruskirjaston makrokirjoja ovat M. KOCH: Wier bestimmen Schmetterlinge 1 - 4, jonka yökkös- ja mittariosista on jo toiset painokset, mutta jota on ainakin ajoittain vaikea saada. Englannin yömakroja käsittelevä SOUTH: The moths of the British Isles 1 - 2 on ilmestynyt useina painoksina ja lienee hyödyllinen maamme lajeja määritettäessä.

Pohjoismaista lajistoa käsittelevät S. HOFFMEYERin kehrääjä-, yökkös- ja mittarikirjat tanskaksi: De danske spindere, ugler ja maalere, joista kaikista on 2 painosta. Kirjat ovat verraten kalliita. Lähinnä kuvien perusteella voi olla hyötyä myös GULLANDERin Pohjolan päiväperhosia, kiitäjiä ja kehrääjiä ja yökkösiä esittelevät kirjat, joita on käännetty suomeksikin.

Päiväperhoset. Tärkein määrittämissopas Euroopan lajeista on L. HIGGINS & N. RILEY: Euroopan päiväperhoset, jota on saatavana lähes millä kielellä tahansa. Täydentävänä luokittelun ja koirassukuelinten kuvauksen osalta kuuluu peruskirjastoon myös L. HIGGINS: The classification of European butterflies. Ruotsin lajit käsittelevä vanha halpa määrittämissopas E. WAHLGREN: Svensk insektfauna (SI) 10, 1,1, Dagfjärilar, 1930 on saatavissa ainakin Tukholman hyönteistieteelliseltä seuralta. Lämpileikkauksen maailman lajistosta saa kahdesta englantilaisesta värikuvakirjasta: H. LEWIS: Butterflies of the world ja P. SMART: Encyclopedia of the butterfly world, jotka täydentävät toisiaan melkoisesti.

"MIKROT". Fauna Entomologica Scandinavica -sarjan monografiat kuuluvat peruskirjastoon. 2 mikro-osaa on jo valmiina: vol. 2, M. FIBIGER & N.P. KRISTENSEN: The Sesiidae of Fennoscandia and Denmark ja vol. 6, E. TRAUGOTT-OLSEN & E.S. NIELSEN: The Elachistidae of Fennoscandia and Denmark. Kotimaisista ainoa monografia on W. HACKMAN: Die Coleophoriden Finnlands. Notul. Entomol. XXV: ss. 1-80, 1945, saatavana Tieteellisten seurojen julkaisuväestöstä. Ruotsalaisia P. BENANDERin teoksia on saatavilla useita: SI nr. 31 Tineina, 1928, nr. 39 Tortricina, 1950 ja nr. 43 Micropterygina och Tineides aculeatae, 1953. Die Coleophoriden Schwedens, Opuscula entomologica (OE) III-IV, ss. 107-124 ja 30-110, 1938-39. Sveriges Lithocolletider, OE IX, ss. 79-137, 1944. Tanskalaisia määrittämissopasja on Danmarks fauna-sarjassa ilmestynyt 3 W. VAN DEURINin kirjoittamaa Pyralider, Fjermøl (Sulkaperhoset) ja Viklere (Kääriäiset). Tanskan lepidopterologiseuran julkaisussa LEPIDOPTERA (LEP) on peruskirjastoon kuuluvaa: E. PALM: De danske Depressarier, LEP Saertryck 1, 1973, loppuunmyyty, mutta uusi laitos ehkä tulossa; korjauksia ja lisäyksiä on julkaistu LEP II, 10, ss. 285-288. Saman tekijän De danske Oecophorider (ei Depressarioita s.l.) LEP Saertryck 4, 1978 ja Plutellidae og Orthotaeliidae LEP II, 10, ss. 223-229, 1974 ovat saatavilla. Peruskirjastoon voitaneen sijoittaa vielä englantilaisen British Entomological & Natural History Society (BENHS) kokoomateos useita "pikkuryhmiä" käsittelevistä kirjoituksista S.N.A. JACOBS et al.: Illustrated papers on British Microlepidoptera.

Genitaalikuvia käsittelevä kirjasarja PIERCE, METCALF & BEIRNE: Genitalia of the British Lepidoptera osat Tineidae, Tortricidae, Pyrales, deltoids and plumes, Geometridae, Noctuidae males and females ja Rhopalocera & larger moths kuuluu jokaisen määrittämiseen syventyvän lepidopterologin kirjastoon; jälkipainoksia on ja ilmestyy tarpeen mukaan. Mikromäärittämissopas on paljon muitankin. Arvokas Microlepidoptera palearctica -monografiasarja ei hintansa

takia sisälly peruskirjastoon. Kieli- ja saantivaikeuksien takia mm. puolankieliset Klucze do oznacznania owadów Polski -sarja ja unkarin- ja romaniankieliset sarjat, Neuvostoliiton FAUNA CCCP -sarja Fauna Ukraini, DDR:n faunaa käsittelevät monografiat Beiträge zur Entomologie-lehdessä, TOLLIn ja RAZOWSKIn ja POVOLNyn monografiat ym. jäävät peruskirjaston ulkopuolelle.

KEHITYSASTEET, KASVATUS

Euroopan makrolajien kasvatusohjeiden suhteen on ylivoimainen E. FRIEDRICH: Handbuch der Schmetterlingszucht europäischer Arten, Stuttgart 1975. Mikrojen osalta vastaavaa K. SCHUTZE: Die Biologie der Kleinschmetterlinge unter besonderer Berücksichtigung ihrer Nährpflanzen und Erscheinungszeiten, 1931 ei valitettavasti ole enää saatavana. Ravintokasvi- ja esiintymisaikatietoja on mm. E.J. SEPPÄNEN: Suomen suurperhostoukkien ravintokasvit, Suomen eläimet 8, 1954 ja Suurperhostoukkien ravintokasvit, Suomen eläimet 14, 1970, tanskalaisissa "kenttäoppaissa" Den lille grå (makrot, uusi laitos tulossa) C. HENDRIKSEN: Den lille blå, LEP saertryck 3, 1975 (pyralidit, sulkaperhoset, tortrikidit) ja C.H. AASTRUP: Den lille grønne, LEP saertryck 2, 1973 (loput mikrot); englantilaisessa vastaavassa A.M. EMMET (ed.): A field guide to the smaller British Lepidoptera ja ranskalaisessa L. LHOMME: Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique I-III -luettelossa.

LUETTELOT (NIMISTÖ)

Irtotehtipainos JALAVA-VARIS-KYRKI: Suomen perhosten luettelo, 1977 sisältää maamme lajit. Laajemmin synonyymit sisältävä luettelo, esim. KLOET & HINCKS: A check list of British insects, Part 2: Lepidoptera 2. painos ja STAUDINGERin ja REBELin nyt jo vaikeasti saatava luettelo Catalog des palaearktischen Faunengebietes, 3. painos 1901 kuuluvat "peruskirjastoon".

Ekologiaa, ympäristönsuojelua yms. käsitteleviä kirjoja ja kiinnostavia aikakauskirjoja on paljon. Niitä ei tila salli tässä esiteltävänä.

LEPIDOPTEROLOGENS BASLITTERATUR 1980

Litteraturbristen inom fjärilslitteraturen börjar småningom vara övervunnen och i det följande uppräknas olika publikationer, ofta alternativt till varandra.

Insamlingsguider, varav I. JALAS verk: Perhostenkerhälijän opas är för finländska förhållanden den viktigaste trots att det i böcker om olika fjärilsgrupper finns rikligt skrivet om insamling, redskap och anteckningar. R. DICKSON: A lepidopterologist's handbook.

Bestämningsböcker över alla grupper. M. HERINGS Die Tierwelt Mitteleuropas, Ergänzungsband I är dessvärre slutsåld. E. MEYRICK: A revised handbook of British Lepidoptera innehåller bestämningstabeller men ej bilder.

"Macros". K.J. VALLE: Suurperhoset I - IV har redan längre varit slutsålda. Nattflyna behandlas i föreningens böcker av K. MIKKOLA & I. JALAS Suomen perhoset, Yökköset 1 - 2 men med svartvita bilder. Svärmare och spinnare behandlas i det till svenska översatta franska verket Svärmare och spinnare i Europa och Nordafrika. M. KOCHS Wir bestimmen Schmetterlinge 1 - 4 är tidvis svåra att få men andra upplagor av nattfly- och mätardelarna föreligger liksom nya upplagor av SOUTH: The moths of the British Isles 1 - 2. S. HOFFMEYERS De danske spindere, ugler och maalere finns i två upplagor men är tämligen dyra. GULLANDERS Nordens dagfjärilar, svärmare och spinnare samt nattflyn har nyttiga illustrationer.

Dagfjärilar. Viktigast är L. HIGGINS & N. RILEY: Europas dagfjärilar som fås på nästan vilket språk som helst. Som komplettering L. HIGGINS: The classification of European butterflies. E. WAHLGRENs Svensk insektfauna (SI) 10, 1,1, Dagfjärilar 1930 kan ännu fås genom entomologiska föreningen i Stockholm.

H. LEWIS: Butterflies of the world och P. SMART: Encyclopedia of the butterfly world kompletterar varann beträffande hela världens dagfjärilar.

"Micros". Fauna Entomologica Scandinavia, vol. 2 Sesiidae och vol. 6 Elachistidae finns redan, se huvudtexten. Den enda finländska monografin är Die Coleophoridae Finnlands, Notul. Entomol. XXV ss. 1 - 80 av Walter HACKMAN, står ännu att få från de vetenskapliga föreningarnas bibliotek. Svenska verk av P. BENANDER i Svensk insektfauna uppräknas detaljerat i huvudtexten. W. VAN DEURS danska Pyralider, Fjermøl o Viklere i serien Danmarks fauna. I LEPIDOPTERA har ingått 4 i huvudtexten nämnda artiklar av E. PALM. Vidare Illustrated papers on British Microlepidoptera.

Genitalbilder finns i PIERCE, METCALF & BEIRNE: Genitalia of the British Lepidoptera i flere delar. Vidare Microlepidoptera palearctica. Östeuropeiska verk nämns men är svåra att få samt svårhästa.

Utvecklingsstadier samt uppfödning finns i E. FRIEDRICHs och K. SCHUTZEs verk samt E.J. SEPPÄNENS finska verk, vidare se huvudtexten för danska, engelska o franska verk.

Bland katalogerna finns lösbladsförteckningen över Finlands fjärilar 1977 JALAVA-VARIS-KYRKI samt ett engelskt och tyskt verk.

»PERHOSET 80» -NÄYTTelyn RAPORTTI

Suomen Perhostutkijain Seuran 25-vuotisjuhlanäyttely järjestettiin 18. - 27.04.1980 Helsingissä Jugendsalissa. Seuran johtokunta nimesi keväällä 1979 alustavan toimikunnan suunnittelemaan seuraavan vuoden keväällä järjestettävää juhlanäyttelyä. Toimikuntaan johtokunta nimesi seuraavat henkilöt: Ilkka Jalas (puheenjohtaja), Armas Järvelä, Vesa Varis ja Kalle Wettenhovi. Syksyllä toimikuntaan kutsuttiin seuraavat lisäjäsenet: Martti Attila, Erkki Franssila, Christer Hublin, Eino Kerminen ja Jorma Wettenhovi. Tämä laajennettu toimikunta suoritti näyttelyn yleissuunnittelun.

Myöhemmässä vaiheessa tarvittiin runsaasti lisäapua nimenomaan suunnittelemaan eri näyttelyosastoja ja saattamaan ne esittelykuntoon. Tähän toimintaan osallistui yli 20 seuramme jäsentä. Näyttelyn pystytysvaiheessa ja varsinkin näyttelyn aukioloaikana tämäkään joukko ei riittänyt, vaan lisäksi tarvittiin runsaasti apujoukkoa. Näyttelyn toteuttamiseen osallistui erilaisissa tehtävissä n. 60 henkilöä.

Toimikunta pyrki heti alunperin suunnittelemaan näyttelyn mahdollisimman monipuoliseksi ottaen mukaan myöskin laajempaa hyönteistietoutta. Lopullisessa muodossaan osastoja oli kaikkiaan 20.

Näyttely sai suuren yleisön ja julkisen sanan taholta erittäin myönteisen vastaanoton. Maksaneita katsojia oli yli 12 000 ja kun otamme huomioon muut kävijät oli näyttelyn kävijämäärä yli 13 000. Lehdistössä oli sekä sanoma- että aikakauslehtien palstoilla hyvin myönteisiä kirjoituksia sekä runsaasti kuvitusta. Taloudellisesti näyttely oli myöskin seuralle onnistunut - lopullinen tulos selviää syksyn kuluessa. Tässä yhteydessä toteamme kiitollisina Suomen Akatemian seuralle myöntämän näyttelyavustuksen.

Näyttelytoimikunta toivoo jäsenistöltä mahdollista kritiikkiä talletettavaksi joskus myöhemmin pidettävää näyttelyä silmälläpitäen. Nämä voit jättää jollekin toimikunnan jäsenelle. Lisäksi toimikunta toivoo saavansa seuran arkistoon näyttelystä otettuja valokuvia.

Toimikunta tulee vielä laatimaan täydellisen näyttelykertomuksen. Tällä erää haluamme kiittää kaikkia tavalla tai toisella näyttelyn onnistumiseen vaikuttaneita seuran jäseniä. Näyttely oli täysosuma seuramme toiminnan julkistamiseksi. SUURKIITOS kaikille!

Näyttelytoimikunta

PERHOSTEN SUURSYSTEMATIIKASTA

Jorma Kyrki
27.6. - 1.7.1979

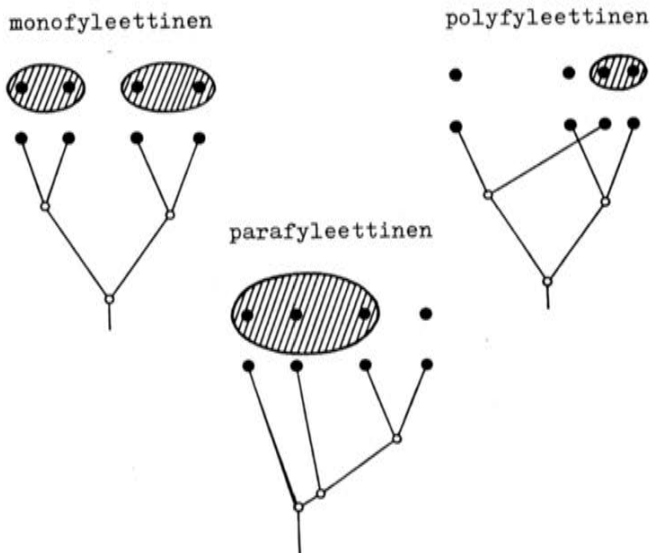
Suursystematiikan, siis lähinnä heimojen ja niitä laajempien taksonomisten yksiköiden sukulaisuussuhteita tutkivan tieteenalan teoreettiset lähtökohdat ja menetelmät ovat useimmille perhosharrastajille vieraita. Ainoa näkyvä puoli systematikoiden työstä on ainainen turhalta tuntuva heimojen järjestyksen ja sisällön vaihtuminen perhosluetteloissa.

Teoreettista taustaa

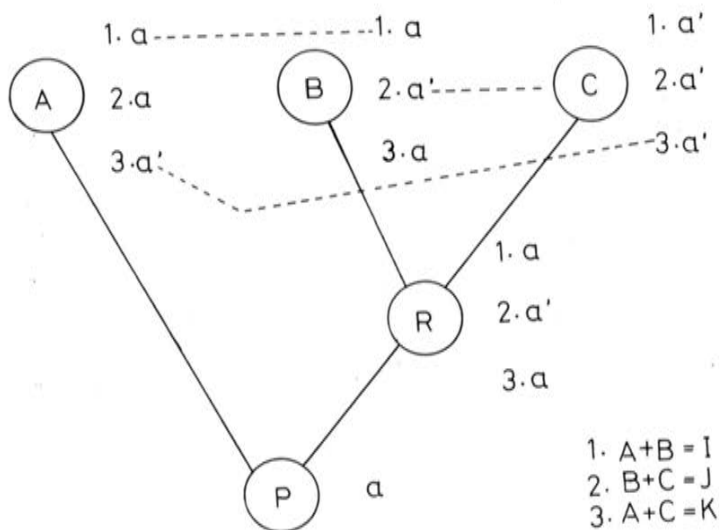
Nykyisin hyväksytään yleisesti systematiikan tärkeimmäksi lähtökohdaksi pyrkimys fylogeneettisyyteen. Toisin sanoen ei riitä se, että kukin taksonominen yksikkö eli taksoni (laji, heimo, lahko tms.) kuvataan määrättyjen morfologisten ominaisuuksien mukaan ja nimetään, vaan samalla tulee osoittaa kuvatun yksikön monofyleettisyys. Monofyleettisellä yksiköllä tarkoitetaan taksonomiassa eliöryhmää, jonka kaikki jäsenet ovat peräisin samasta perusmuodosta ja joka käsittää kaikki tästä perusmuodosta kehittyneet eliömuodot. Monofyleettisten yksiköiden lisäksi useimpien eliöryhmien luokittelussa on esiintynyt ja esiintyy vieläkin polyfyleettisiä ja parafyleettisiä yksiköitä. Polyfyleettinen yksikkö koostuu erillisistä perusmuodoista kehittyneistä osayksiköistä, jotka eivät yhdessä muodosta monofyleettistä yksikköä. Parafyleettiseksi taas sanotaan yksikköä, jonka kaikki lajit ovat peräisin yhteisestä perusmuodosta, mutta joka ei sisällä kaikkia tästä muodosta peräisin olevia lajeja. Näitä yksikkötyyppejä pyrkii selventämään kuva 1.

Syy, miksi systematiikassa, joka perustuu puhtaasti eliöiden yhteisiin ja erottaviin tuntomerkkeihin, voidaan päätyä fylogeneettisesti virheellisiin ryhmän muodostamistapoihin, selviää, kun tarkastelemme kuvaa 2. Siinä perusmuodosta P on kehittynyt nykyinen yksikkö A sekä välittävä muoto R, josta taas ovat kehittyneet nykyiset eliömuodot B ja C. Perusmuodossa P tarkasteltava ominaisuus a on plesiomorfinen eli alkuperäisessä asussa. Apomorfisena, muuttuneena eli edelleen kehittyneenä nimitämme sitä a⁺:ksi. Morfologinen yhtäläisyys A:n, B:n ja C:n välillä voi syntyä kolmella eri tavalla.

1. Ominaisuudesta a on kehittynyt a⁺, kun R:stä on kehittynyt C. Tällöin A:ssa ja B:ssä esiintyy yhteinen plesiomorfinen ominaisuus a. Jos yhdistämme A:n ja B:n perusmuotoineen tällä perusteella taksoniksi I, tulee siitä parafyleettinen, koska samasta perusmuodosta P lähtöisin oleva C ei sisälly I:hin.

Kuva 1. Kolme systemaattisten ryhmien muodostamistapaa (HENNIG 1965)

Kuva 2. Morfologiseen yhtäläisyyteen perustuva taksoni voi olla 1. parafyleettinen (I), 2. monofyleettinen (J) tai 3. polyfyleettinen (K). a on tutkittava ominaisuus plesiomorfisena ja a' apomorfisena. Tarkemmin tekstissä (HENNIG 1965)

2. Ominaisuudesta a on kehittynyt a' , kun P:stä on kehittynyt R. Tällöin B:ssä ja C:ssä esiintyy yhteinen apomorfinen ominaisuus a' . Jos yhdistämme B:n ja C:n sekä niiden perusmuodon R tällä perusteella taksoniksi J, saamme aidon monofyleettisen yksikön, koska sekä B että C ovat peräisin yhteisestä perusmuodosta R.

3. Ominaisuus a on kehittynyt a' :ksi erikseen kaksi kertaa, ensin kun P:stä on kehittynyt A ja sitten kun R:stä on kehittynyt C. Jos yhdistämme A:n ja C:n yhteisen ominaisuuden a' perusteella, saamme polyfyleettisen taksonin K, koska ryhmien yhtäläisyys perustuu konvergenssiin eli ominaisuuden kehittymiseen samaan suuntaan eri perusmuodoista, tässä tapauksessa P:stä ja R:stä, lähtien.

Systemaattisen ryhmän eli taksonin monofyleettisyys voidaan siis perustella ainoastaan synapomorfioiden eli yhteisten apomorfiesten tuntomerkkien avulla. Synpleiomorfioiden, yhteisten plesiomorfisten tuntomerkkien käyttö johtaa auttamatta taksonien parafyleettisyyteen ja konvergenssien perusteella syntyy polyfyleettisiä yksiköitä (HENNING 1965).

Perhosten sukulaisuussuhteiden tutkiminen

Useiden eliöryhmien varhaisempaa historiaa selviteltäessä fossiileista on merkittävää apua, mutta perhosten kehityksestä kertovia fossiileja ei juuri ole tavattu. Varsinaisia "puuttuvia renkaita" eli selvästi nykyisiä ryhmiä yhdistäviä perusmuotoja edustavia fossiileja ei tunneta. Myös vanhimmat perhosiksi kuvatut fossiililöydöt ovat osoittautuneet epävarmoiksi. Ne edustavat yhtä todennäköisesti joko vesiperhosten, vesiperhosten ja perhosten yhdessä muodostaman Amphiesmenoptera-ryhmän tai jopa kärsäkorentojen alkumuotoja kuin perhosia. Vasta liitu- ja mioseenikaudelta tunnetaan varmoja perhosfossiileja, jotka on jo vietävissä hyvin nykyisten kaltaisiin ryhmiin (HENNING 1969).

Perhossystematiikkaa on siis rakennettava pelkästään nykyisten ryhmien rakennepiirteiden pohjalta. On pyrittävä löytämään kussakin heimossa tai laajemmassakin systemaattisessa yksikössä melko stabiileja, samankaltaisina säilyviä apomorfinisia ominaisuuksia, koska plastisten, helposti muokkautuvien tuntomerkkien, kuten laji- ja sukutason systematiikassa tärkeiden genitaalitentomerkkien käyttö on vaikeaa. Useita tuntomerkkejä on käytettävä rinnakkain, koska yhden ominaisuuden perusteella päätelmiä tehtäessä virhetulkintojen vaara on suuri. Käyttökelpoisia tuntomerkkejä voi löytyä kaikista kehitysasteista, joten mahdollisimman luotettavan suursystemaattisen tutkimuksen tekeminen vaatii tutkittujen yksiköiden erittäin laajaa morfologista tuntemusta. Jaotteluperusteina käytettyjä ominaisuuksia on niin monia, että tyydyn joidenkin esimerkkitapausten tarkastelemiseen.

Toukkamorfologiasta voidaan mainita pääkapselin rakenteen tutkiminen ja ketotaksia, toukkien karvojen sijainnin ja lukumäärän selvittely. Esimerkiksi yläheimon Copromorphoidea toukilla keskiruumiin etujaokkeessa on hengitys-aukon etupuolisessa kylkikarvaryhmässä vain kaksi karvaa, kun taas kaikissa lähisukuisissa yläheimoissa näitä on kolme.

Kotelon takaruumiin tergiittien eli selkäkilpien okaisuus on yhteydessä kotelon käyttäytymiseen imagon kuoriutuessa. Ditrysia-alalahkon ns. pikkuperhosyläheimoissa tergiittien okaisuutta ja kotelon esiintyöntymistä voidaan pitää plesiomorfisena ominaisuutena. Rakenteeltaan ja käyttäytymiseltään poikkeavia ryhmiä ovat yläheimot Copromorphoidea ja Gelechioidea sekä eräät yksittäiset heimot muissa yläheimoissa (HEPPNER 1977).

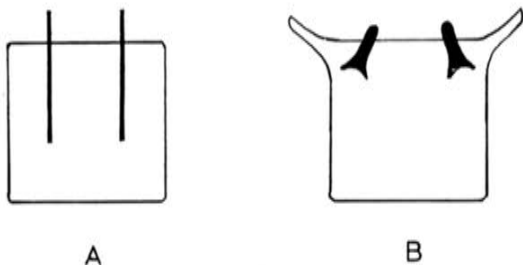
Aikuisvaihe on erilaistunein ja sitä on myös eniten tutkittu pyrittäessä selvittämään suursystematiikkaa. Siipisuonituksen perusrakenne ja naaraan sukupuoliaukkojen lukumäärä ovat jo klassisesti olleet perhossystematiikan kulmakiviä. Suonituksen perusteella perhoset on jaettu ryhmiin yhtäläissuoniset, Homoneura ja erilaissuoniset, Heteroneura, joista jälkimmäisellä takasiipien radiusuoni on haaraton ja etu- ja takasiipien suonitukset siten eroavat selvästi toisistaan. Siivistä on suonituksen lisäksi tutkittu mm. etu- ja takasiiven kiinnittymismekanismeja, siipikalvon pinnan pieniä kitiiniokia ja jopa siipisuomujen hienorakennetta.

Perhosnaarailta on joko yksi tai kaksi sukupuoliaukkoa, joten voidaan myös tehdä jako yksiaukkoiset, Monotrysia ja kaksiaukkoiset, Ditrysia. Mainitut kaksi jakomenettelyä menevät kuitenkin ristiin, joten lisäksi tarvitaan muita ominaisuuksia ja yllämainittujen tarkempaa analysointia, jotta alkeellisimpien perhosryhmien todelliset sukulaisuussuhteet selviävät (MUTUURA 1972). Kaksiaukkoisten yhtäläissuonisten perhosten sukupuoliaukkojen rakenteessa on viime aikoina todettu piirteitä, joiden perusteella nämä ryhmät, joista Suomessa esiintyy vain heimo Hepialidae, on yhdistetty omaksi alalahkokseen Exoporia (COMMON 1975, KRISTENSEN 1978).

Koiraan yleensä vahvasti kitinisoituneet ulkoiset sukupuolielimet eli genitaalit mainittiin jo aikaisemmin esimerkkinä alempien systemaattisten tasojen selvittelyyn sopivista tuntomerkeistä, jotka ovat yleensä liian plastisia suursystematiikassa hyödynnettäviksi. Koiraan genitaali-lihaksisto sitävastoin on useimmissa systemaattisissa kategorioissa varsin vähän vaihteleva ja soveltuu näin ollen hyvin sukulaisuussuhteiden selvittelyyn. Genitaali-lihaksistoa on tutkittu mm. Tortricoidea- ja Gelechioidea-yläheimoissa (KUZNETSOV & STEKOLNIKOV 1977, 1978).

Keskiruumiin ja takaruumiin tyven morfologia on aikaisemmin jäänyt melkein kokonaan vaille perhossystemaatiikoiden huomiota. Tältä alueelta on kuitenkin löytynyt useita evolutiivisesti konservatiivisia, kehityksen kuluessa vain hyvin hitaasti muuttuneita ominaisuuksia, joita voidaan käyttää hyväksi suursystematiikassa. Keskiruumiin taka-jaokkeen selkäpuolen scutum ja scutellumin rakenne sekä takaruumiin tyven selkä- ja vatsapuoliset tukirakenteet kuuluvat näihin.

Tarkastelen tässä takaruumiin tyven vatsapuolen rakenteita. Ditrysia alalahkon takaruumiin tyven ensimmäinen kehittynyt vatsakilpi on peräisin toisesta takaruumiinjaokkeesta. Tähän vatsakilpeen liittyvät alkeellisimmassa ryhmässä, Tineoidea, Gelechioidea, Copromorphoidea ja Yponomeutoidea, tukirakenteina ns. tineoidisauvat, pari sublateraalisia kitiinisauvoja, joiden etupäät ulottuvat vatsakilven etupuolelle kiinnittyen keskiruumiin rakenteisiin ja takapäät ovat vapaat. Kehittyneemmillä muodoilla, alkaen yläheimoista Sesioida ja Tortricoida, sauvojen etupäistä on syntynyt erityisesti sisäänpainuneet apodeemit, niiden takapäät ovat yleensä hävinneet ja sterniitin etunurkat ovat venyneet ylössuuntautuneiksi lisäkkeiksi (kuva 3) (BROCK 1971).

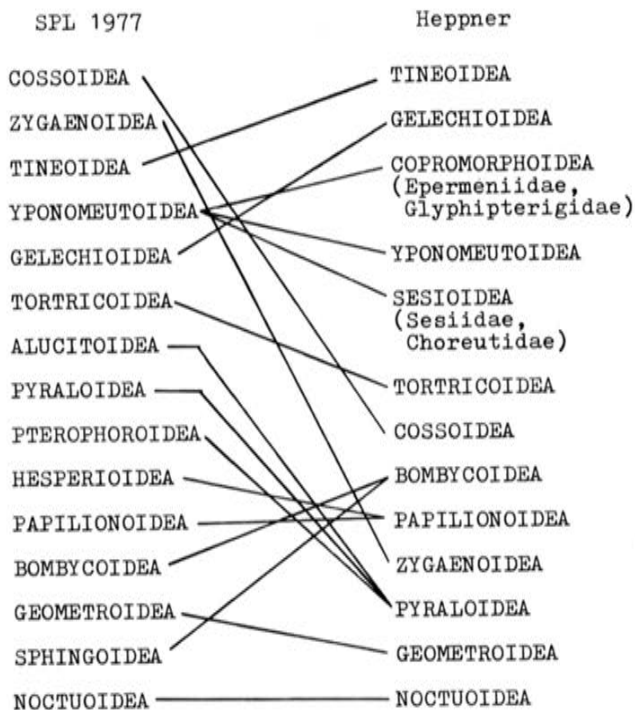
Kuva 3. Takaruumiin etummaisen vatsakilven tukirakenteet kaavamaisesti. A tineoidisauvat, B apodeemit ja venyneet etunurkat (BROCK 1971)

Systemien vertailuja

Suursystematiikka Suomen perhosten luettelossa (SPL) (JALAVA & al. 1977) perustuu pääosiltaan englantilaiseen perhosluetteloon (BRADLEY & al. 1972) ja sitä myötäilevään Tanskan perhosten luetteloon (KARSHOLT & NIELSEN 1976), joissa kummassakaan ei kovin selvästi tuoda esille käytetyn suursystematiikan perusteita. On siis varsin mielenkiintoista tehdä joitakin vertailuja SPL:n ja eräiden 1970-luvulla ilmestyneiden suursystemaattisten tutkimusten välillä. Osa näissä tutkimuksissa esitetyistä tuloksista on varsin hyvin perusteltu ja tulevat varmasti enemmän tai myöhemmin yleisesti hyväksytyiksi, toiset taas saanevat vielä kritiikkiä osakseen ja osoittautuvat ehkä virheelliseksi. Kannattaa siis odottaa, ennen kuin omaa luettelomme lähdetään taas muokkaamaan uuteen asuun.

Ditrysia-alalahko on SPL:ssa jaettu 15 yläheimoon, jotka HEPNERIN (1977) ja BROCKIN (1971) mukaan tulisi järjestää ja rajata toisin (kuva 4). Vain viisi yläheimoa säilyttää sisältönsä täysin samanlaisina näissä järjestelmissä. Yponomeutoidea yläheimosta erotetaan kotelon käyttäytymisen, toukkien ketotaksian ja takaruumiin tyven rakenteiden perusteella yläheimot Copromorphoidea ja Sesioida. Cossoida ja Sesioida siirretään apodeemityyppisen takaruumin tyven takia systeemissä kehittyneempien ryhmien joukkoon, samalla kun heimo Limacodidae muutetaan Zygaenoidea Cossoidaan. Eräät yläheimot käsitetään laajemmiksi kuin SPL:ssa: Alucitoidea ja Pterophoroidea sisällytetään Pyraloideaan, Hesperioidea Papilionoideaan ja Sphingoidea Bombycoideaan.

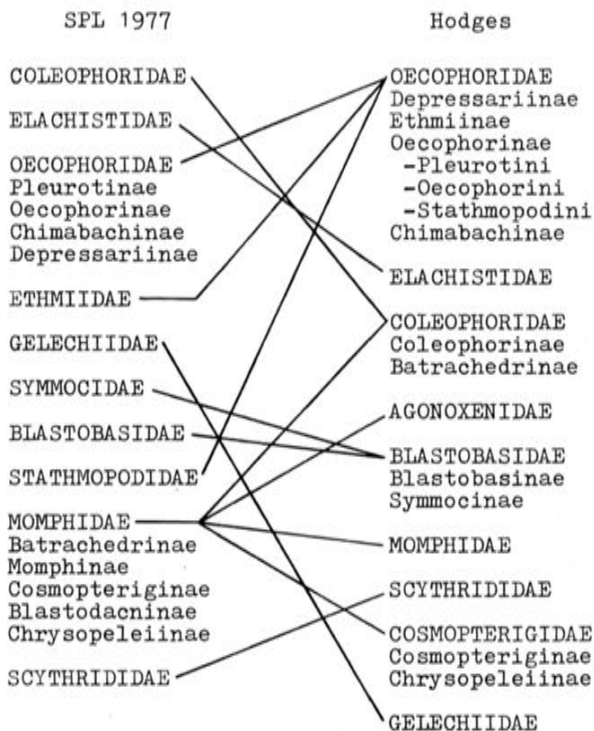
DITRYSIA

Kuva 4. Ditrysia-alalahkon yläheimot Suomen perhosten luettelon ja HEPNERIN (1977) mukaan

Gelechioidea-yläheimossa on tapahtunut melkoinen mullistus, kun verrataan HODGESIN (1978) rakentamaa systematiikkaa SPL:ssa käytettyyn (kuva 5). Vain kolme SPL:ssa esiintyvistä kymmenestä heimosta, Elachistidae, Scythrididae ja Gelechiidae, säilyy täysin samansisältöisinä. Oecophoridae-heimoon, joka käsitetään yläheimon alkeellisimmaksi, liitetään alaheimo Ethmiinae siipisuonituksen, habituksen, naarasgenitaalien ja kotelon yhtäläisyyksien perusteella sekä heimo Stathmopodini alaheimon Oecophorinae tribuksena. Stathmopodini eroaa siipimuodoltaan ja -suonitukseltaan sekä koiras- ja naarasgenitaalien rakenteen, pään ja elintapojen osalta hyvin läheisestä Oecophorini-tribuksesta. Alaheimo Symmocinae yhdistetään heimoon Blastobasidae, koska näille ryhmille on löytynyt selvästi välittäviä muotoja.

GELECHIOIDEA

Kuva 5. Gelechioidea-yläheimon jaottelu Suomen perhosten luettelon ja HODGESIN (1978) mukaan

Suurimmat muutokset kokee heimo Momphidae, jonka viisi nykyistä alaheimoa sijoitetaan neljään eri heimoon. Batracherinae liitetään alaheimona heimoon Coleophoridae suonen Cu_2 lähtötavan ja eräiden *Batrachedra*-lajien pussikoimaisten elintapojen vuoksi. Momphinae muodostaa yksinään heimon Momphidae. Cosmopteriginae ja Chrysopelinae yhdistetään alaheimoina heimoksi Cosmopterigidae yhtäläisen siipisuonituksen takia.

Blastodacninae sijoitetaan alaheimona heimoon Agonoxenidae, jonka nimialaheimo puuttuu Euroopasta. Suonitus-, genitaalili-, toukka- ja kotelotuntomerkkeihin perustuva Agonoxenidae-heimo on läheinen Coleophoridaelle ja voitaisiin ehkä jopa yhdistää siihen. Neljässä ensimmäisessä heimossa esiintyy ainakin alkeellisilla muodoilla koirasgenitaaleissa nuppimainen suomupeitteinen gnathos. Nämä ryhmät tulisi KUZNETSOVIN ja STEKOLNIKOVIN (1978) mukaan yhdistää erilliseksi yläheimoksi Coleophoroidea, johon kuuluisi myös Hodgesin Blastobasiideihin liittävä ryhmä Symmocinae Oecophoridae-heimon alaheimona. Kuznetsov ja Stekolnikov eivät valitettavasti ota kantaa kaikkien Gelechioidea-yläheimoon sijoitettujen ryhmien systemaattiseen asemaan.

VALOKUVAUSKILPAILU

Baptriassa 1/80 (s. 15) julistettuun valokuvauskilpailuun palautusaika päättyi marraskuun kokouksessa.

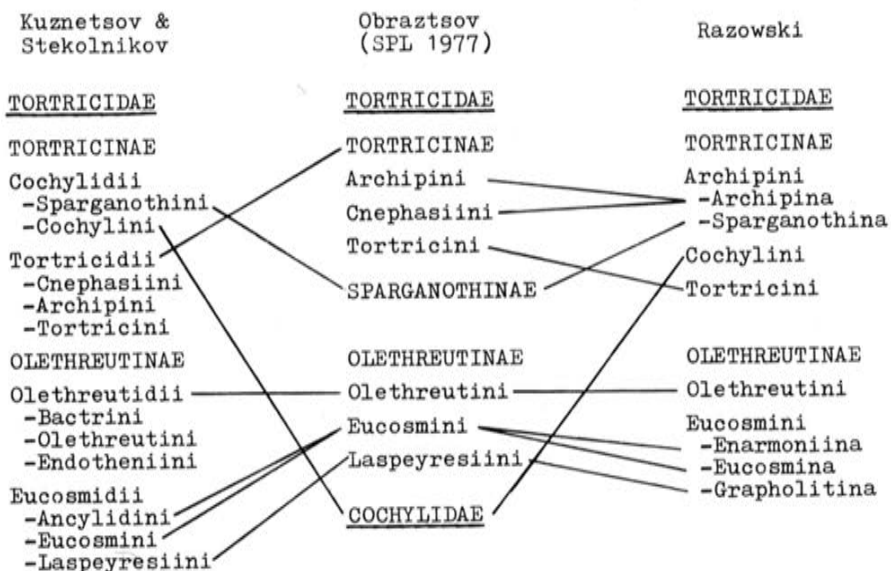
25-VUOTISJÄSENMATRIKKELI

Henkilötietojen saaminen yli 1300 entisestä ja nykyisestä jäsenestämme osoittautui yllättävän vaikeaksi. Tämän sekä työvoimapulan vuoksi matrikkeli on jo nyt myöhässä. Tavoitteena olisi kuitenkin saada ainakin kaikista nykyisistä jäsenistämme tiedot matrikkeliin. Syyskuun alussa yli 200 jäsentämme oli vielä vastaamatta matrikkelikyselyyn. Tässä on ehkä syytä mainita, että tarkkojen keräilytietojen täyttäminen kyselylomakkeeseen ei ole välttämätöntä; pelkät henkilötiedotkin jo auttavat huomattavasti. Jos et ole vielä vastannut kyselyyn, niin tee se pikimmiten. Lisätietoja saa allekirjoittaneelta.

Tortricoida-yläheimon jaottelu Suomen perhosten luettelossa perustuu OBRAZTSOVIN tutkimuksiin (1954-1968). Niissä yläheimo jaetaan kahdeksi heimoksi, Cochylidae ja Tortricidae, joista jälkimmäinen jakaantuu kolmeksi alaiheimeksi, Tortricinae, Sparganothinae ja Olethreutinae. Tätä jaottelua verrataan kuvassa 6 RAZOWSKIN (1976) sekä KUZNETSOVIN ja STEKOLNIKOVIN (1977) systeemeihin.

RAZOWSKIN jaottelu perustuu varsin monipuoliseen morfologiseen katsaukseen ja eri elinmaantieteellisten alueiden faunojen hyvään tuntemukseen. Siinä yläheimon Tortricoida muodostaa yksi heimo, Tortricidae, joka on jaettu alaiheimoiksi Tortricinae ja Olethreutinae. Olethreutinae on sisällöltään samanlainen kuin SPL:ssa ja jaottelultaan melkein kuin KUZNETSOVIN ja STEKOLNIKOVIN systeemeissä. Erona on vain systemaattisten kategorioiden taso. RAZOWSKIN tribuksia ja alatribuksia vastaavat KUZNETSOVILLA ja STEKOLNIKOVILLA ylätribukset ja tribukset. RAZOWSKI ei myöskään katso tarpeelliseksi jakaa tribusta Olethreutini alatribuksiksi.

TORTRICOIDEA

Kuva 6. Kääriäisten (Tortricoida) luokittelu KUZNETSOVIN ja STEKOLNIKOVIN (1977) sekä RAZOWSKIN (1976) mukaan verrattuna Suomen perhosten luettelossa käytettyyn OBRAZTSOVIN (1954-1968) järjestelmään

Alaheimossa Tortricinae on tilanne vakiintumattomampi. KUZNETSOVIN ja STEKOLNIKOVIN pääasiassa genitaalilihaksis-ton rakenteeseen perustuvassa systeemissä ylätribus Tortricidii vastaa sisällöltään ja jaottelultaan OBRAZTSOVIN alaheimoa Tortricinae. Tortricidii-ylätribukselle rinnakkaiseksi käsitetään Cochyliidi, joka muodostuu tribuksista Sparganothini ja Cochylini. RAZOWSKI taas jakaa alaheimon Tortricinae kolmeen tribukseen, Archipini, Cochylini ja Tortricini, joista ensimmäinen muodostuu kahdesta alatribuksesta Archipina ja Sparganothina. Archipinaan luetaan myös OBRAZTSOVIN Cnephasiini-tribuksen lajit lukuisten tuntomerkeiltään näiden ryhmien välille jäävien muotojen vuoksi. Valinnanvaraa on siis kääriäistenkin luokittelussa.

Lopuksi

Perhosten systeemin ja nimitysten vakiintuminen on yhä vieläkin kaukana edessäpäin, eikä sen ajankohtaa kannata edes arvailla. Onneksi se ei useimmissa perhosharrastukseen ja -tutkimukseen liittyvissä töissä ole kovin tärkeääkään, koska harrastaa voi millä nimityksillä tahansa ja kokoelmiansakin voi järjestää haluamaansa systeemiin, kunhan vain itselle ja muille pysyy selvänä se, minkä luettelon tai tutkimuksen mukaan kukin toimii.

Kirjallisuutta

- BRADLEY, J. D., FLETCHER, D. S. & WHALLEY, P. E. S. 1972: Lepidoptera; teoksessa KLOET, G. S. & HINCKS, W.D.: A Check List of British Insects. 2. ed. Part 2. - Handbk. Ident. Br. Insects 11(2), 1-153.
- BROCK, J. P. 1971: A contribution towards an understanding of the morphology and phylogeny of the ditrysian Lepidoptera. - Journ. Nat. Hist. 5: 29-102.
- COMMON, I. F. B. 1975: Evolution and classification of the Lepidoptera. - Ann. Rev. Ent. 20: 183-203.
- HENNIG, W. 1965: Phylogenetic systematics. -Ann. Rev. Ent. 10: 97-116.
- " - 1969: Die Stammesgeschichte der Insekten. - Frankfurt am Main. 436 s.
- HEPPNER, J. B. 1977: The status of the Glyphipterigidae and a reassessment of relationships in yponomeutoid families and ditrysian superfamilies. - J. Lep. Soc. 31: 124-134.
- HODGES, R. W. 1978: Gelechioidea: Cosmopterigidae; teoksessa DOMINICK, R. B. & al.: The Moths of America North of Mexico. Fasc. 6.1, 1-166. - London.
- JALAVA, J., KYRKI, J. & VARIS, V. 1977: Suomen perhosten luettelo. - Helsinki. 70 s.
- KARSHOLT, O. & NIELSEN, E. S. 1976: Systematisk for-tegnelse over Danmarks sommerfugle. - Klampenborg. 128 s.

- KRISTENSEN, N. P. 1978: A new familia of Hepialoidea from South America, with remarks on the phylogeny of the subordo Exoporia (Lepidoptera). - Ent. Germ. 4: 272-294.
- KUZNETSOV, V. I. & STEKOLNIKOV, A. A. 1977: Funktsionalnaja morfologija genitalij samtsov i filogenetitsjeskie otnosenija nekotoryh trib semeistva listovertok (Lepidoptera, Tortricidae) fauny dalnego vostaka. - Trudy Zool. Inst. AN SSSR 70: 65-97.
- " - 1978: Sistematisjeskoe polozenie i filogenetitsjeskie svjazi nadsem. Coleophoroidea (Lepidoptera: Oecophoridae, Coleophoridae, Ethmiidae) na osnove funktsionalnoi morfologii genitali samtsov. - Entom. obozr. 57: 131-149.
- MUTUURA, A. 1972: Morphology of the female terminalia in Lepidoptera, and its taxonomic significance. - Can. Ent. 104: 1055-1071.
- OBRAZTSOV, N. S. 1954-1968: Die Gattungen der Palaearktischen Tortricidae. - Tijdschr. Ent. 97-104, 107-108 ja 110-111.
- RAZOWSKI, J. 1976: Phylogeny and System of Tortricidae (Lepidoptera). - Acta Zool. Cracov. 21: 73-118.

STORSYSTEMATIK

Som bas för den teoretiska betraktelsen står den fylogenetiska utvecklingen varvid det ej räcker med enbart morfologiska egenskaper för beskrivningar. Monofyletiken är ett grundläggande begrepp.

Fossiler finns ej tillgängliga för uppgörande av fjärilssystematik varför gruppernas strukturkarakteristika måste utnyttjas. Flere kännetecken och apomorfa egenskaper kommer till användning.

Hos larver kan huvudkapselns byggnad samt hårbeklädnaden användas som kännetecken och hos puppor t.ex. bakkroppens ryggsköldar.

Hos fullbildade fjärilar har vingribbornas byggnad samt antalet genitalöppningar hos honan, *Monotrysia* eller *Ditrysia* tjänat som indelningsgrunder. Hanarnas genitalbyggnad samt genitalmuskulatur kan användas som kännetecken vid olika sorts släktskapsindelningar.

Vid basen av mellankroppen och bakkroppen har hittats vid storsystematik användbara egenskaper.

Den i Finland använda fjärilsstorsystematiken (JALAVA & al 1977) grundar sig huvudsakligen på den engelska (BRADLEY & al) och danska (KARSHOLT & NIELSEN) fjärilsförteckningen vilkas storsystematiska grunder ej alltid är helt klara.

Härefter behandlas mera detaljerat en mängd omgrupperingar av familjer och underfamiljer bland stor- och småfjärilarna utgående från den nya storsystematiken.

Författaren påpekar till slut mycket riktigt att den tid då nomenklaturen stadgat sig verkar avlägsen men för fjärilsintresset och -forskningen har detta ej större betydelse blott man själv gör klart för sig och andra vilket system man följer.

HUUTOKAUPPA

Helsingin Hyönteistieteellinen Yhdistys myy huutokaupalla marraskuun yhteiskokouksessa:

h y ö n t e i s k a a p i n
134 x 134 x 46 cm. Ulkoapäin tummaksi petsattua mäntyä, ovilla varustettu. 4 laatikkoriviä, 15 laatikkoa rivissä. Laatikot tiiviillä lasikansilla ja suhteellisen hyvillä moll-levyn tapaisilla pohjilla varustetut, mitat 40 x 30 x 6.5 cm

k i r j a l l i s u u t t a

- SPULERin (Schmetterlinge Europas) pikkuperhososa (teksti ja kuvat)
- BERGE-REBELin perhoskirja, tekstiosa ja kuvaosa; hyväkuntoinen
- AURIVILLIUS: Nordens fjärilar (1888-91), hyväkuntoinen
- ENSIO REUTER: Mikrolepidopter-faunan i Ålands och Åbo Skärgårdar I ja II (1899, 1904); nidottuja ei varsin hyväkuntoisia
- BENANDER: Microlepidoptera, Andra familjegruppen vecklarfjärilar, Tortricina. - Svensk Insektfauna (1950); nidottu ei varsin hyväkuntoinen
- BENANDER: Microlepidoptera: Micropterygina ja Tineides aculeatae . - Svensk Insektfauna (1953); nidottu hyväkuntoinen
- SVEN LAMPA: Förteckning över Skandinaviens och Finlands Macrolepidoptera (1885); hyväkuntoinen
- WILHELM VAN DEURS: Pyralidae (1942)
- WILHELM VAN DEURS: Viklere (1956)
- SKAT HOFFMEYER: De danske maalere (mittarikirja); hyväkuntoinen
- SKAT HOFFMEYER: De danske spindere
- SKAT HOFFMEYER: De danske ugler
- Opuscula Entomologica vuodelta 1950-67, osittain sidottuna, vihko 3 vuodelta 1950 puuttuu

MIKROKIRJALLISUUDEN HANKINTAMAHDOLLISUUKSIA*

Alustus mikrokokouksessa Hailuodossa 29.6.1979

Erkki M. Laasonen

Mikrokirjallisuuden hankinta tuntuu ajoittain toivottoman vaikealta ja vähäinenkin uusi vinkki saattaa ilahduttaa tämän suon rämpiäjää. Siinä peruste miksi olen rohjennut laatia seuraavan esityksen, joka perustuu omiin kokemuksiini noin kuuden vuoden ajalta. Kuvaamieni tieteellisten artikkelien kohdalla tilanne on helppo - ne on lainattavissa yliopistojen kirjastoista tai ainakin Tieteellisten seurain kirjastosta Helsingistä. Kirjoja ei sen sijaan yleensä saa (suosittelenkin jokaiselle, joka edes hiukan suunnittelee mikrojen tutkimista, rahan sijoittamista tuleviin mikrokirjoihin). Satunnaista apua on joskus saatavissa kansainvälisten antikvariaattien luetteloista.

Esitykseni etenee helmoittain. Mukana ovat vain pohjoismaisin kielin, englanniksi tai saksaksi julkaistut esitykset. Poissa ovat myös pelkät genitaalikuvaukset ja useat sukuja koskevat artikkelit. Mikäli heimo puuttuu tarkoittaa se, etten ole kelvollista julkaisua ym. ehdoin löytänyt. Niissä tapauksissa viittaa vanhempiin koko mikrot käsittäviin teoksiin (mm. HERING - ks. kirjallisuusluettelon No 1).

MICROPTERIGIDAE - HELIOZELIDAE: Sekä BENANDERin (2) kirja vuodelta 1953 sekä HEATHin (3) kirja vuodelta 1976 ovat käyttökelpoisia. Edellinen on ruotsiksi, siinä on hyvät määrityskaavat, mutta mustavalkoisia kuvia vain jokunen. Hinta on todella halpa, n. 25 mk. Jälkimmäinen on englanniksi, kaikista lajeista on värikuvat ja hintakin siksi n. 160 mk. Muutenkin Heathin kirja on tekstiltään laajempi ja sekä genitaali- että koverrekuvia on enemmän.

COSSIDAE - PSYCHIDAE: HOFFMEYERin (4) tanskankielinen kirja sisältää "vanhojen makrojen" kerääjät ja lopun pikkuryhmät; kirja lienee tällä hetkellä käyttökelpoisiin. Pikkupussinkaisia kirjassa ei ole, mutta SUOMALAISEN artikkeli niistä on juuri ilmestymässä.

TINEIDAE: HANNEMANin (5) kirjaa ei enää uutena saa. Kirja sisältää lisäksi Yponomeutidae- ja Pterophoridae-ryhmät ja suosittelen sitä saksankielen taitoiselle, jos vain kirja jostain esiin pulpahtaa.

* Tämän julkaisemista samoin kuin koko pikkuperhoskokousta on ystävällisesti tukenut Oy Akateeminen Kirjakauppa Ab, Keskusk. 1, 00100 Helsinki 10.

LYONETIIDAE: Heimon alusta suosittelen BROWNin (6) ja HERINGin (7) artikkeleita hankittavaksi. Edellinen on englanniksi ja parhaiten saatavissa E.W. Classey'n jälkipainoskirjan osana, hinta tälle kirjalle lienee n. 90 mk. Jälkimmäinen on saksaksi, mutta suosittelen sitäkin, koska artikkelit täydentävät toisiaan. *Bucculatrix*-eista on SVENSSONin (8) hyvä artikkeli englanniksi, josta huolimatta määrityskaavion puutteesta ja mustavalkokuvista kyllä saa avun hyväkuntoisia otuksia määritettäessä.

GRACILLARIIDAE - PHYLLOCNISTIDAE: BENANDERin (9) ruotsinkielistä eripainosta saattaa vielä saada tilaamalla koko Opuscula Entomologian vuosikerran 1944. Suosittelen - huolimatta siitä, että em. Classey'n jälkipainos sisältää sekin artikkelin edellisestä heimosta.

SESIIDAE: Yksinkertaisesti osta pois FIBIGERin - KRISTENSENin (10) kirja, hinta n. 50 mk.

GLYPHIPTERYGIDAE: Classey'n jälkipainoskirjassa ryhmästä on FORDin artikkeli, jota muuten ei tahdo saada edes kaukolainana. Tämä heimo on ainoa, josta on odotettavissa yhteispohjoismainen kirja pian (kaikissa muissa heimoissa arvioitu toimitusaika on enemmän kuin 3 vuotta).

DOUGLASIIDAE: GAEDIKEN (11) saksankielinen artikkeli kaikista palearktisisista lajeista on raskasta luettavaa, se on kuitenkin ainoa esitys heimosta.

YPONOMEUTIIDAE: *Blastotere*- ja *Argyresthia*-suvuista on FRIESEn (12) saksankielinen artikkeli lainattavissa. Siinä on lajeista kauniit väritaulut. Heimon keskimmäiset suvut: vertaa HANNEMAN (5). Entisistä Plutelliidaesta on PALMin (13) artikkeli, jossa lähinnä vain kuvataulusarja; tanskan-kielistä tekstiä on hyvin vähän. Acrolepiidaesta taasen GAEDIKE (14) on julkaissut artikkelin. Näitä artikkeleita yhdistellen heimon lajeista kyllä tulee selko.

EPERMENIIDAE: GAEDIKE (15) on kirjoittanut artikkelin, johon liittyy vielä värikuvataulu lajeista.

COLEOPHORIDAE: Olen onnistunut hankkimaan sekä HACKMANin (16) että PATZAKIN (17) artikkelit. Näiden lisäksi lienee myös TOLL (18) kirjoittanut heimosta hyvän katsauksen. Kaikki artikkelit kai saa jotenkin lainaksi - itse pidän Patzakiä parhaana, koska sen määrityskaavio pyrkii lajitasolle asti ja koska siinä on kelvolliset genitaalikulvat.

ELACHISTIDAE: Pidän TRAUGOTT-OLSENin ja SCHMIDT NIELSENin (19) kirjaa erinomaisena (se kuuluu samaan sarjaan kuin Sesiidit). Hinnan arvaan n. sadaksi markaksi.

OECOPHORIIDAE: PALMin (20, 21) kirjapari tanskaksi lienee ainoa lähes käsitettävällä kielellä julkaistu, mutta ilmeisesti molemmat osat jo ovat loppuneet.

ETHMIIDAE: Jälleen on FRIESE (22) ollut asialla saksan kielellä.

GELECHIIDAE: Ainoa käsiini saama kirja on BENANDERin (23) kirjimus, jonka etuna on sen uskomaton halpuus, n. 25 mk. Kirjaa on vielä saatavissa, mutta varoitan kelvottomista mustavalkokuvista ja määrityskaavoista, jotka vievät väistämättä synkeästi harhaan. Gelechiidaesta on myös suuri joukko sukurevisioita genitaalien pohjalla. Näihin en ole syventynyt.

TORTRICIDAE - COCHYLIDAE: Kerrankin heimopari, josta on paljon kirjallisuutta: BENANDER (24), van DEURS (25), HANNEMAN (26) ja BENTINCK - DIAKONOFF (27), joista jälkimmäisessä hyvät genitaalivalokuvat hollanniksi. Kaikki em. kirjat ovat loppu, sen sijaan BRADLEYn ja kumppanien (28, 29) kirjaparia vielä saa, mutta yhteishinta taitaa olla n. 700 mk.

ALUCITIDAE - PTEROPHORIDAE: Ilmeisesti lopussa ovat sekä BEIRNEN (30) englanninkielinen, että van DEURSin (31) tanskankielinen kirja. Vertaa myös HANNEMAN (5) ja HANNEMAN (25).

Tekstini on jo venähtänyt pitkäksi, mutta mainitsen vielä tanskalaiset mikrojen ravintokasveja kuvailevat kaksi pikkukirjasta (32, 33), jotka valitettavasti ovat loppuneet kustantajalta. Niitä kannattaa kuitenkin vaania, kunnes oman seuramme vastaava ravintokasvikirjanen mikroista aikanaan ilmestyy.

Kaikenkaikkiaan tilanne on heikoin MOMPHEIDAE, SCYTHRIDIDAE ja GELECHIDAE heimojen osalta, enkä oikein osaa antaa neuvoa mistä aloittelija esim. PYRALIIDI-kirjankaan tähän saisi.

KIRJALLISUUSLUETTELO

- 1) HERING, M.: Die Tierwelt Mitteleuropas. Die Schmetterlinge. 1932.
- 2) BENANDER, P.: Svensk Insektfauna 10. Mikropterygina och Tineides aculeatae. Stockholm 1953. Tilattavissa Entomologiska Föreningen i Stockholm'ilta, Naturhistoriska Riksmuseet, Box 50007, S-10405 Stockholm, Sverige.
- 3) HEATH, J.: The moths and butterflies of Great Britain and Ireland, Vol. I: Mikropterigidae (jne.). Lontoo 1976.
- 4) HOFFMEYER, S.: De danske spindere, 2. pain. Aarhus 1960. (2. painos lienee lopussa ja mahdollisesti on tulossa 3. painos).
- 5) HANNEMAN, H-J.: Die Tierwelt Deutschlands, 63. Teil, Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera III. Feder-motten (Pterophoridae) jne, Jena 1977.

- 6) BROWN, S.C.S.: The British Lyonetiidae, Part I. Proc. Transact. South London Ent. Nat. Hist. Soc. 1952-53, pp. 110 - 116. Yksi julkaisu jälkipainoskirjassa "Illustrated Papers on British Microlepidoptera, British Entomological & Natural History Society, Guilford 1978. Kirjaa saanee vielä osoitteesta E.W. Classey Ltd, Park Road, Faringdon, Oxon. SN7 7DR, England.
- 7) HERING, M.: Die palaearktischen Arten der Gattung *Leucoptera* Hbn. (*Cemiostoma* Zell.) (Lep. Cemiost.). Mitt. Zool. Mus. Berlin 19 (1953) 64 - 79.
- 8) SVENSSON, I.: Scandinavian Bucculatrix Z. (Lep. Bucculatricidae). Ent. Scand. 2 (1971) 99 - 109.
- 9) BENANDER, P.: Sveriges Lithocolletider (Gracillariidae). Opuscula Entomologica 1944 (eripainos). Lehden koko vuosikertaa 1944 ehkä vielä saa osoitteesta Entomologiska Sällskapet i Lund, Zoologiska instit., Helgonavägen 3, S-22362 Lund, Sverige.
- 10) FIBIGER, M. & KRISTENSEN, N.P.: The Sesiidae (Lepidoptera) of Fennoscandia and Denmark, Gadstrup 1974.
- 11) GAEDIKE, R.: Revision der paläarktischen Douglasiidae (Lepidoptera). Acta faun. ent. Mus. Nat. Pragae 15 (1974?) 79 - 102.
- 12) FRIESE, G.: Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Lepidoptera - Argyresthiidae. Beitr. Ent. 19 (1969) H 7/8, 693 - 752.
- 13) PALM, E.: Plutellidae og Orthotaeliidae. Lepidoptera N.S.2 (1974) Nr 8, 223 - 229.
- 14) GAEDIKE, R.: Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Lepidoptera - Acrolepiidae. Beitr. Ent. 20 (1970) H 3/4, 209 - 222.
- 15) GAEDIKE, R.: Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Lepidoptera - Epermeniidae. Beitr. Ent. 18. (1968) H ? 300 - 310.
- 16) HACKMAN, W.: Die Coleophoriiden Finnlands. Notul Entomol. 25 (1945) ss. ?
- 17) PATZAK, H.: Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Lepidoptera - Coleophoridae. Beitr. Ent. 24 (1974) H 5/8 153 - 278.
- 18) TOLL, S.: Materialien zur Kenntnis der palaearktischen Coleophoridae. Acta Zool. Cracov. 7 (1962) 577 - 720.
- 19) TRAUOGOTT-OLSEN, E. & SCHMIDT NIELSEN, E.: The Elachistidae (Lepidoptera) of Fennoscandia and Denmark, Klampenborg 1977.
- 20) PALM, E.: De danske Oecophoridae. Lepidoptera, Saer-nummer 4 (1978).
- 21) PALM, E.: De danske "depressarier". Lepidoptera, Saer-nummer 1 (1973).
- 22) FRIESE, G.: Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Lepidoptera - Ethmiidae. Beitr. Ent. 23 (1973) H 5/8, 291 - 312.

- 23) BENANDER, P.: Svensk Insektfauna 10. Malfjärilar. Tineina 1. Familjen Gelechiidae. Stockholm 1928. (Tilausosote vrt. no 2).
- 24) BENANDER, P.: Svensk Insektfauna 10. Andra familjegruppen vecklarefjärilar. Tortricina. Stockholm 1950.
- 25) van DEURS, W.: Danmarks Fauna, Bd 61. Sommerfugle VIII. Viklere. København 1956.
- 26) HANNEMAN, H-J.: Die Tierwelt Deutschlands, 50. Teil. Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera II. Die Wickler (s.l.) (Cochylidae und Carposinidae). Die Züßlerartigen (Pyraloidea) Jena 1964.
- 27) BENTINCK, G.A., et DIAKONOFF, A.: De Nederlandske Bladrollers (Tortricidae). Amsterdam 1968.
- 28) BRADLEY, J.D., TREMEWAN, W.G. & SMITH, A.: British Tortricoid moths. Vol. 1. Cochylidae and Tortricidae Tortricinae. London 1973.
- 29) BRADLEY, J.D., TREMEWAN, W.G. & SMITH, A.: British Tortricoid moths. Vol. 2. London ? 1980.
- 30) BEIRNE, B.P.: British Pyralid and Plume Moths. London 1952.
- 31) van DEURS, W.: Danmarks Fauna, Bd 52. Sommerfugle VII. Fjermøl. København 1948.
- 32) Foreløbig oversigt over danske Tineina (ect.). Lepidoptera, Saernummer 2 "Den lille Grønne".
- 33) Foreløbig oversigt og flyvetabel over de danske Pyralider (etc.). Lepidoptera, Saernummer 3 "Den lille Blå".

MÖJLIGHETER ATT INFÖRSKAFFA MICROLITTERATUR

Böckerna står tyvärr i allmänhet icke att få, någongång sällan förekommer endel på listorna hos internationella antikvariat varför man gör klokt i att investera i kommande verk. Artiklarna är lättare att låna från Universitetsbiblioteket eller de vetenskapliga föreningarnas bibliotek i Helsingfors.

Framställningen sker familjevis beaktade nordiska, engelska och tyska verk. Nummern inom parentes (2) hänvisar till den detaljerade litteraturförteckningen efter huvudtexten.

MICROPTERIGIDAE - HELIOZELIDAE: Användbara verk BENANDER (2) och HEATH (3), varav (2) sparsamt svartvitt illustrerad, billig! (3) har färgbilder och är betydligt dyrare.

COSSIDAE- PSYCHIDAE: HOFFMEYER (4) upptar de "gamla storfjärilarnas" spinnare och små grupper. SUOMALAINEN håller på att ge ut en artikel om säckspinnare.

TINEIDAE: HANNEMANs (5) bok kan ej fås som ny mera.

LYONETIIDAE: BROWNS (6) och HERINGS (7) samt SVENSSONS (8) artiklar varav (6) ingår i Illustrated Papers on British Microlepidoptera av E. W. Classey Ltd.

GRACILLARIIDAE - PHYLLOCNISTIDAE: BENANDERS särtryck ur Opuscula entomologica 1944 (9) samt E.W. CLASSEYS verk.

SESIIDAE: FIBIGER - KRISTENSEN (10).

GLYPHIPTERYGIDAE: E.W. CLASSEYS eftertryck, se (6).

DOUGLASIIDAE: GAEDIKE (11) är tung att läsa men den enda framställningen.

YPONOMEUTIDAE: Kombinationer av (12, 5, 13 och 14) täcker dessa.

EPERMENIIDAE: GAEDIKE (15) har en artikel med färgbilder.

COLEOPHORIDAE: HACKMAN (16), PATZAK (17) och TOLL (18) kommer i fråga.

ELACHISTIDAE: TRAUGOTT-OLSEN & SCHMIDT NIELSEN (19) är förträfflig.

OECOPHORIIDAE: PALMS bokpar (20, 21) torde redan vara slutsålt.

ETHMIIDAE: FRIESE (22).

GELECHIIDAE: BENANDER (23) är ej så häv men billig.

TORTRICIDAE - COCHYLIDAE: Mycket litteratur, (24, 25, 26 o 27) torde vara slutsålda. (28 o 29) är mycket dyra.

ALUCITIDAE - PTEROPHORIDAE: (30 o 31) är uppenbarligen slutsålda, se även (5 o 25).

De danska småböckerna (32 o 33) är slutsålda men förtjänar att nämnas. Sämst finns det litteratur om MOMPHTIDAE, SCYTHRIDIDAE och GELECHIDAE men säkra råd kan ej ges ens hur nybörjaren skall komma över en PYRALIDbok.

ML

LEVINNEISYYSKARTOITUKSIA LAPISSA

INARIN-LAPISTA 10 x 10 km RUUDUIN.

Pjokteia työstävät Linnaluoto, Koponen ja Laasonen.

KOILLISKAIRA (UKK-PUISTO) 10 x 10 km RUUDUIN.

Projektin vetäjä Laasonen.

Jos mieleesi juolahtaa mainioita havaintoja jommalta kummalta alueelta, ilmoita kirjelijällä vaikkapa Laasoselle (osoite 2. kansisivulla).

Täydelliset lajiluettelot eivät edes tarpeen. Mikro-tietoja erityisesti kaivataan.

EML

SUOMEN LEPIDOPTEROLOGIEN KERHON - SUOMEN PERHOSTUTKIJAIN
SEURAN KEHITYS 1955 - 1980

12.03.1980

Seuran 25-vuotisjuhlakokouksessa puheenjohtaja Mikkola esitti diakuvin höystetyn epävirallisen aikataulun seuran kehityksestä. Tärkeimmiksi arvioidut tapahtumat on luettelossa alleviivattu. Näiden perusteella Mikkola totesi, että 1960-luku ja 1970-luvun alku olivat seuran historiassa uinuvaa kautta mutta että sitten alkoi ripeä kehitys, joka huipentui Notulae Entomologicae- ja Baptria-lehtien sekä yökköskirjojen julkaisemiseen vuosina 1976-79. Näin puheenjohtaja Esko Suomalainen, joka sittemmin kutsuttiin seuran kunniapuheenjohtajaksi, jätti jälkeensä vilkkaasti toimivan ja elinvoimaisen tieteellisen seuran.

ESKO SUOMALAISEN KAUSI 1955 - 1979

1955

- 14.03. Kutsukirje Suomen Lepidoptero-
logien Kerhon perustavaan
kokoukseen
- 24.04. Perustava kokous eläintieteen
laitoksen isossa luentosalissa
III krs sekä ensimmäiset säännöt
Syntysanat E. Lankiala, läsnä
32 jäsentä
Puheenjohtajaksi Esko Suomalainen
Sihteeriksi A.V.V. Mikkola
Alkupääoma ja stipendit:
"tuntematon lahjoittaja"
- 16.05. Puheenjohtajan nuija
- 10.11. Ensimmäinen vaihtoilta

1956

- 09.02. Uudet säännöt (ikäraja 15 v,
rahastonhoitaja), rek. 06.11.1956
- 27.05. Retki Porkkalaan, 13 henkeä
- 01.09. Tilattu hyönteisneuloja
Uudet pistearvot makroille

1957

- 06.02. "Nuorten perhoskerho"
 07.04. Robinson-valorysien sarjavalmistus
 09.05. Toht. E. Urbahnin vierailu
 19.09. Sähkökaapit Norsjössä ja
 Laajasalossa
 Tietojenkeräys Nordströmin
 kartastoihin, kiitäjät ja
 kehrääjät (O. Sotavalta)
 H. Krogerus selostaa Lohjan faunaa
 12.12. Pikkujoulu Laulu-Miehissä
 (ohjelma: Harry Krogerus + rouvat)

1958

- 13.02. Arkisto
 08.05. Tunnustuspalkinto mk 10 000.-
 (vrt. jäsenmaksu 400.-)
 Th. Clayhillsille
 24.09. Toht. G.A. Mazokhin-Porshnjakovin
 vierailu

1959

- 17.09. O. Peltonen selostaa Mäntyharjua
 12.11. Eino J. Seppäsen kortisto
 seuralle
 10.12. E. Eurannon kortisto V:ssä

1960

- 11.- Tutustuminen A.V.V. ja A. Mik-
 12.02. kolan kokoelmaan (28 + 35 jäs.)
 11.02. Th. Grönblom ja B. Lingonblad
 kunniajäseniksi
 10.03. 5-vuotisjuhlakokous
 12.04. Jalas-valorysien sarjavalmistus
 01.05. Jäsenluettelo
 29.09. Vaeltajaselostus
 04.11. Nordströmin kartastoihin yökkös-
 ten keräys (O. Sotavalta)

1961

- 01.11. Uudet säännöt (Suomen Perhos-
 tutkijain Seura), rekisteröity
 20.10.1962
 01.12. Kannot kiertokirjeisiin
 31.12. Jäsenluettelo

1962

- 07.04. Yhteenveto esitelmistä 1955-61
 21.09. Uusi makroeneraatio

1963

- 30.04. Supplementti Clayhillsin
 Uudenmaan faunaan

1964

- 29.02. Sihteeriksi Juho Alvas

1965

- 11.03. 10-vuotisjuhlakokous
Kunniajäseniksi Th. Clayhills,
Viljo Karvonen ja Adolf Nordman
 29.04. Vaellusperhoskysely
 01.05. Jäsenluettelo
 09.12. Baptria tibiale seuran tunnuk-
 seksi

1966

- 29.03. Kirjasto aloitti lainaustoiminnan
 05.12. Alle 15-vuotiaille kiertokirjeet
 alennettuun hintaan

1967

- 08.03. Pikkuperhosten levinneisyys-
 kortisto perustettiin
 10.05. Kestorysiä aletaan kehittää
 01.06. Jäsenluettelo

1968

- 06.- Preparointikurssit nuorille
 07.05.
 18.09. Ensimmäinen sääkatsaus

1970

- 11.02. Sihteeriksi I. Jalas
Nuorisojäsenten edustaja
johtokuntaan
12.- Perhosnäyttely Kuusisella
19.06. Aleksanterinkadulla
11.11. Toinen sihteeri
09.12. Keräilypaikkatietoja taltioidaan

1971

- 25.01. Pohjoismaisiin kartastoihin kerätään mittaritietoja (O. Sotavalta)
10.02. Nesteen jalostamon tuloa Hankoniemelle vastustetaan
10.03. "Kummilajeja" nimetään
12.03. Jäsenluettelo
13.04. Random-näytteiden keräys museolle
15.09. Tupakointi "kielletään" kokouksalissa
10.11. Pikkuperhosenumeraatio

1972

- 19.01. Seuran kirjasto- ja varasto-
kaapit museolle
09.02. Suunnitelma käsikirjan laatimiseksi
06.03. Teollisuusmelanismitutkimus alkoi
11.10. Tiedonantotoimittaja nimettiin
08.11. Säännölliset vaelluskatsaukset alkoivat

1973

- 15.06. Valokuvauskilpailu julistetaan
Tiedonanto-, Lapin-, vaeltajaym. lomakkeet

1974

- 16.01. Nuorisajaosto perustettiin (uud.)
Palkinto- ja ansiolevyke
13.02. Sihteeriksi Antti Aalto
13.03. Yhtenäiskoordinaatteja suositel-
laan kaikkiin havaintoihin
14.04. Jäsenluettelo

1975

- 12.02. 20-vuotisjuhlakokous
09.04. Lajihakemisto kiertokirjeisiin
1955-73
14.05. WWF:n uhanalaisten lajien luett.
Hyönteisten kartoituksen pilot-
ohjelma Euroopassa
Pikkuperhosten neulaamisohjeet
10.12. Kannanotto apollolajien rauhoit-
tamisen puolesta (rauh. 27.5.1976)

1976

- 11.02. Määrityspalvelusäännöstö
22.02. Baptia-lehden perustaminen
14.04. Suomen perhosten luettelo
13.10. Notulae Entomologicaen julkaisu-
sopimuksen allekirjoittaminen
muiden seurojen kanssa

1977

- 17.01. Jouko Kaisila kunniajäseneksi
09.02. Jäsenluettelo
Sihteeriksi Erkki M. Laasonen
13.04. Ingvar Svenssonin vierailu
07.- Pikkuperhoskokous Lammilla
08.05.
08. Yökköset I -käsikirja ilmestyy

1978

- 08.02. Tieteellisen perhostutkimuksen edistämisrahaston perustaminen
Kartoitusvetoomus
- 31.03- I eurooppalainen perhostieteen
- 01.04. kongressi Pariisissa
- 07.04. E. Urbahn kunniajäseneksi 90-
vuotispäivänään
- 10.05. J. Viidaleppin vierailu epäonn.

1979

- 14.02. Uudet säännöt (rek. 24.04.1979)
- 28.06- Pikkuperhoskokous Hailuodossa
- 01.07.
08. Yökköset 2 ilmestyy
- 12.10. Ch. Wiklundin vierailu
- 12.12. Esko Suomalainen luopuu puheen-
johtajuudesta ja Kauri Mikkola
valitaan tilalle

ESKO SUOMALAISEN JÄLKEINEN KAUSI 1980-

1980

- 12.03. 25-vuotisjuhlakokous
- 09.- II eurooppalainen perhostieteen
- 12.04. kongressi Karlsruheessa
- 18.- 25-vuotisjuhlanäyttely Jugend-
- 27.04. salissa Pohjoisesplanaadilla
- 05- Jäsenmatrikkeli
- 09?
- 11? Baptria painoasuiseksi ?

UTVECKLINGEN AV LEPIDOPTEROLOGKLUBBEN I FINLAND - LEPIDOPTEROLOGISKA
SÄLLSKAPET I FINLAND 1955 - 1980

I tidtabellen representeras de viktigaste händelserna i historien
av Lepidopterologiska Sällskapet i Finland. Den härstammar från
sällskapetets 25-års jubileumsmöte den 12.03.1980.

3. Koordinaateissa on syytä merkitä käsin kirjoitettavien numeroiden paikalle x mallin mukaan, jotta painatuksessa tähän tiedetään jättää riittävästi tilaa tyhjäksi
4. Etikettiruudut kirjoitetaan käsikirjoitukseen allekkain kuten edellä olleessa mallissa. Koska painos on 500 kpl, tulee jokaista kirjoitettua ruutua 500 kpl. Mikäli tämä ei riitä jonkin paikkakunnan osalle, kirjoitetaan sama ruutu vastaavasti useampaan kertaan (3x = 1500 kpl)
5. Mikäli käsikirjoituksessa halutaan poiketa oleellisesti edellä esitetyistä malleista, merkitkää erityistoivomukset selvästi käsikirjoituksen reunaan etiketti-ruutujen viereen.

Muista merkitä käsikirjoitukseen nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi. Pienin yhden henkilön nimellä tilattava etikettien lukumäärä on neljä ruutua. Ole huolellinen käsikirjoitusta laatiessasi, sillä niitä ei enää oikolueta. Käsikirjoituksessa olevat virheet tulevat etiketteihin! Etiketit ovat lunastettavissa syksyllä seuran tarvikkeiden välittäjältä.

VIIMEINEN TILAUSTEN VASTAANOTTOPÄIVÄ on siis 17.10.1980.

VAIHTOYHDISTYKSEN VUOSIKOKOUS

Vaihtoyhdistyksen vuosikokous pidetään 30.11.1980 klo 10.30 Eläinmuseolla, P. Rautatiekatu 13, Helsinki 10 sekä vaihtotilaisuus samassa paikassa klo 12.00 alkaen. Tervetuloa.

Sihteeri

BAPTRIA 4/80

Baptria 4/80 ilmestyy joulukuussa 1980 ja siihen tarkoitetun aineiston viimeinen toimitukselle jättöpäivä on 24.11.1980.

MA

TULEVIA KOKOUKSIA

Syyskuu: 17.09.1980 klo 19.15. Lapin havainnot kesällä 1980. Alustajina Kaj Savonius (Länsi-Lappi) ja Erkki M. Laasonen (Itä-Lappi).

Lokakuu: 08.10.1980 klo 19.15. Tiedonantokokous. Esitetävistä tiedonannoista pyydetään jättämään ennakkoilmoitus sihteerille.

Marraskuu: 12.11.1980 klo 19.15. Tarkoitus on järjestää entiseen tapaan yhteiskokous Helsingin Hyönteistieteellisen Yhdistyksen ja Suomen Hyönteistieteellisen Seuran kanssa. Ohjelmassa alustuksia kesän 1980 paikallisfaunoista: Kauri Mikkola (Sää ja vaellukset); Osmo Peltonen (Mäntyharjun seudun fauna); Harry Krogerus (Lohjan seudun fauna) sekä tuoheläinkatsaus kesältä 1980. Perhosaiheiset esitykset saattavat olla aiempaa lyhyempiä, koska lisäksi on tarkoitus pitää 1 - 3 lyhyttä katsausta muista hyönteisistä.

Joulukuu: 10.12.1980 klo 19.15. Kauri Mikkola: Kansainvälinen hyönteistieteellinen kongressi Kyotossa 1980 sekä keräilykokemuksia Japanista. "Perhoset 80" -näyttelyn yhteenveto. Lisäksi syyskokous, jossa käsitellään sääntöjen määräämät asiat (toiminta- ja taloussuunnitelmat, jäsenmaksut, hallituksen jäsenten valinta, tilintarkastajien valinta; vrt. Baptria 3/79 s. 57).

NUORISOJAOSTON KOKOUKSIA

Lokakuu: 01.10.1980 klo 18.30. Alustus eri hyönteisryhmistä.

Marraskuu: Suunnitteilla on tutustuminen Thecla-kerhon toimintaan Lahdessa. Seuramme järjestää bussikuljetuksen mikäli saadaan vähintään 30 osanottajaa mukaan. Sitovat ennakoilmoittautumiset syys- tai lokakuun kokouksissa tai puhelimitse Jarmo Laitiselle (694 4295). Lähtö tapahtuu Eläinmuseon edestä keskiviikkona 05.11.1980 klo 17.00 ja paluu samaan paikkaan klo 22.00. Matkalla on tarkoitus pitää vaalikokous, jossa valitaan nuorisajaoston johtokuntaan kolme jäsentä.

Joulukuu: 03.12.1980 klo 18.30. Esko Suomalainen: Perhosfaunamme taantuvat ja ekspansiolajit.

Kevätkaudella 1981 nuorisajaosto järjestää kaksipäiväisen perhoskeräilyn alkeiskurssin (lauantai - sunnuntai). Tarkemmat tiedot seuraavassa Baptriassa.

KERÄILYTARVIKKEIDEN VÄLITYS

- Hyönteisneulat n:o 00 - 3	100 kpl pussi	7.-
" " "	1000 kpl pussi	65.-
- Mikroneulat n:o 015 ja 020	500 kpl pussi	15.-
- Etiketinneulat n:o 801	500 kpl pussi	15.-
- Perhosrysiä (malli "Jalas", Ø n. 60 cm	n. 90.-	
tiedustelut suoraan Heikki Attilalle, puh. 90-269 562, osoite: 03100 NUMMELA)		
- Suurennuslaseja: 10 x		25.-
- Luppeja: 12 x		23.-
- Sekavalolamppuja 160 W		45.-
- Suomen perhosten luettelo (1977) (+ muovikannet)		13.-
" " " (ilman kansia)		7.-
- Vaihtopisteluetelo, mikrot (1978)		8.-
" " makrot (1980)		10.-
- Etikettipanos, makrot (1975)		5.-
- Lajihakemisto kiertokirjeisiin 1955-1973		10.-
- Catalogus macrolepidopt. (1962)		1.-
" " (muistiinpanopainos)		1.-
- Catalogus microlepidopt. (1971)		1.-
- Enumeratio coleopterorum ... (1979)		25.-
- Eripainoksia:		
Zwei gynandromorphe Exemplare von <i>Lasiocampa quercus</i> L. (Osmo Heikinheimo, 1943)		
		5.-
Noteworthy records of Finnish Lepidoptera 1955-1974. 1. Hesperioidea, Papilionoidea, Bombycoidea and Geometroidea (E. Suomalainen, J. Kaisila & K. Mikkola, 1980)		
		5.-
Lepidoptera of Utsjoki, northernmost Finland; Kevo notes 5/80 (E. Linnaluoto & S. Koponen, 1980)		
		10.-
- Seuran hopeinen rintamerkki (Baptria-aiheinen)		8.-
- T-paitoja (valkea, jossa musta Baptria-kuva)		30.-
lasten koot 160 ja 170		
aikuisten koot 48, 50, 52 ja 54		
- Perhosaiheinen juliste, värillinen (90 x 120 cm)		10.-

TOIMITUSTAPA: Yllämainittuja tarvikkeita on saatavissa Etänimuseolla varsinaisten kuukausikokousten edellä ja väliajalla sekä touko- ja syyskuun nuorisosaaston kokouksien edellä. Keräilytarvikkeiden välittäjän osoitteella (ks. II kansisivu) voivat pitkämatkalaiset tilata tarvikkeita postitienakolla toimitettavaksi. Alle 50.- markan lähetyksistä laskutetaan pientoimituslisä (paketeista 5.- ja kirjeistä 3.-). Postitse ei toimiteta tarvikkeita Helsingissä, Espoossa, Vantaalla tai Kauniaisissa asuville (lähettäkää tuttavanne asioimaan kokouksiin).

SUOMEN PERHOSET, YÖKKÖSET, 2

Julkaisija: Suomen Perhostutkijain Seura
Kustantaja: Otava
Toimittajat: Kauri Mikkola, Ilkka Jalas ja Sakari Nenye (kuvat)

Sisältää: lajit: *Simyra albovenosa* - *Schrankia costaestrigalis*
lajinkuvaukset, joissa mm. piirroksia erityistunto-
merkeistä, levinneisyyskartat, yleisyys ja runsaus,
elinympäristö, lentoajat, pyyntitavat, kehitys-
asteet, talvehtiminen, ravintokasvit
kuvataulut
lentoaikataulukot

Hinta seuramme välittämänä 80.- / kpl (kirjakauppahinta 124.- / kpl)

Seuramme välittää kirjaa seuraavilla tavoilla:

Eläinmuseon ala-aulan vaatteiden vartijoiden
välityksellä eläinmuseon aukioloaikoina
kokousten edellä ja väliajoilla
postitse tilausosoitteella: Henry Holmberg,
Vainiotie 26, 00700 Helsinki 70
puh. 90-354 981

Osaa 1 saatavana hintaan 75.- / kpl (kirjakauppahinta 122.- / kpl)

ISSN 0355-4791
Helsingin yliopiston monistuspalvelu
Painatusjaos Helsinki 1980